

„TRANSFORMACE“ DOSAVADNÍCH SMLUVNÍCH VZTAHŮ (OZ)

- Tímto zákonem (OZ) se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti
- Není-li dále stanoveno jinak, řídí se **jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona**, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, **dosavadními právními předpisy**. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti
- **(§ 3030) I na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy I. (základní zásady občanskoprávních vztahů)**

Zákon č. 303/2013 – doprovodný rekodifikační zákon

Čl. LXXV

Přechodné ustanovení

Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zahájeno zadávací řízení, řídí se soukromá práva a povinnosti ze smlouvy uzavřené na základě tohoto zadávacího řízení, včetně práv a povinností z porušení této smlouvy, dosavadními právními předpisy, ledaže zadavatel v zadávacích podmínkách určí jinak. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich soukromá práva a povinnosti budou řídit zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Přechodné ustanovení v souvislosti s novým občanským zákoníkem

(Stanovisko expertní skupiny MMR)

21. 11. 2013: Pokud je zadávací řízení zahájeno před 1. 1. 2014 řídí se smlouva "starým" občanským zákoníkem či obchodním zákoníkem, i když bude uzavřena po 1. 1. 2014. Zadavatel však může stanovit, že se i v takovém případě bude řídit "novým" občanským zákoníkem.

Parlament přijal zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva. Tento zákon obsahuje v části šedesáté čtvrté (kromě terminologických změn) přechodné ustanovení k zákonu o veřejných zakázkách a v části šedesáté páté přechodné ustanovení ke koncesnímu zákonu. Podle těchto přechodných ustanovení, bylo-li přede dnem nabytí účinnosti, „nového“ občanského zákoníku (1. 1. 2014) zahájeno zadávací (koncesní) řízení, se řídí soukromá práva a povinnosti ze smlouvy uzavřené na základě tohoto zadávacího (koncesního) řízení, včetně práv a povinností z porušení této smlouvy, dosavadními právními předpisy, ledaže zadavatel v zadávacích podmínkách určí jinak. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich soukromá práva a povinnosti budou řídit „novým“ občanským zákoníkem.

Zadavatel se tedy může sám rozhodnout, jaký režim pro veřejné zakázky zadávané v přechodném období zvolí. Může si v zadávacích podmínkách vyhradit režim „nového“ občanského zákoníku, pokud tak neučiní, smlouva se automaticky bude řídit dosavadními předpisy, tedy především „starým“ občanským zákoníkem či obchodním zákoníkem. Výčet všech rušených předpisů je uveden v § 3080 „nového“ občanského zákoníku, jedná se o 238 soukromoprávních předpisů.

Přechodné ustanovení se vztahuje na „soukromá práva a povinnosti“ ze smlouvy uzavřené na základě zadávacího nebo koncesního řízení, „včetně práv a povinností z porušení této smlouvy“, tedy zejména práv na náhradu škody. Netýká se však práv a povinností vyplývajících z veřejnoprávních norem (např. technické či bezpečnostní předpisy týkající se předmětu plnění) ani soukromých práv, které nevyplývají přímo ze smlouvy na plnění veřejné zakázky (např. pracovněprávní vztahy, obchodní vztahy mezi dodavatelem a subdodavatelem).

Přechodná ustanovení rovněž umožňují dohodu stran na režimu „nového“ občanského zákoníku i v případě, že tak zadavatel neučinil již v zadávacích podmínkách. K této dohodě může dojít před uzavřením smlouvy či později dohodou o změně původního závazku.

Takovou dohodu by však bylo nutné posuzovat podle pravidel uvedených § 82 odst. 7 zákona o veřejných zakázkách; pokud by se jednalo o podstatnou změnu smlouvy, bylo by její uzavření v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách. Pokud by ale v úpravě nebyl podstatný rozdíl, dala by se taková změna považovat za nepodstatnou. Jednotlivé případy by se musely posuzovat individuálně

Dosavadní specifické smluvní typy

- **Smlouva inominátní (§ 1746)**

Strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena.

- **Smlouva smíšená (§ 1746)**

Zákonná ustanovení upravující jednotlivé typy smluv se použijí na smlouvy, jejichž obsah zahrnuje podstatné náležitosti smlouvy stanovené v základním ustanovení pro každou z těchto smluv.

- **Smlouva o společnosti (§ 2716)**

Současná smlouva o sdružení

- **Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku (§ 1772)**

Současná Veřejná obchodní soutěž

POSTAVENÍ SUBJEKTŮ VE SMLUVNÍCH VZTAZÍCH

Definice podnikatele (§§ 420, 421)

- Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.
- **Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.**
- Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

Definice odborného výkonu (§ 5)

- Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

Definice slabší strany (§ 433)

- Kdo jako podnikatel vystupuje vůči dalším osobám v hospodářském styku, nesmí svou kvalitu odborníka ani své hospodářské postavení zneužít k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany a k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.
- **Má se za to, že slabší stranou je vždy osoba, která vůči podnikateli v hospodářském styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním.**

Prodej při podnikatelské činnosti (§ 2158)

- **Je-li prodávajícím podnikatel, platí pro prodej při jeho podnikatelské činnosti kromě obecných ustanovení o kupní smlouvě i ustanovení tohoto pododdílu (*pozn. pododdíl 5 – Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě*), ledaže je kupujícím také podnikatel a při uzavření smlouvy je z okolností zřejmé, že se koupě týká také jeho podnikatelské činnosti.**

PŘEDSMLUVNÍ (DELIKTNÍ) ODPOVĚDNOST (§ 1728 – 1730 NOZ)

"Jednání na oko" (povinnost poctivého jednání v právním styku)

- Každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře, ledaže **jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít.**

Bezdůvodné neuzavření smlouvy "za pět minut dvanáct"

- Dospějí-li strany při jednání o smlouvě tak daleko, že se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné, **jedná nepoctivě ta strana, která přes důvodné očekávání druhé strany v uzavření smlouvy jednání o uzavření smlouvy ukončí, aniž pro to má spravedlivý důvod.**
- Strana, která jedná nepoctivě, nahradí druhé straně škodu, nanejvýš však v tom rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech.

Nesplnění informační povinnosti

- Při jednání o uzavření smlouvy si smluvní strany vzájemně sdělí **všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí**, tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.

Porušení tajemství (zneužití informací)

- Poskytnou-li si strany při jednání o smlouvě údaje a sdělení, má každá ze stran právo vést o nich záznamy, i když smlouva nebude uzavřena.
- Získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně **důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu.** Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně to, oč se obohatila.